INTERPRETATIE = COUPURE

Lieven Jonckheere

2 typische vormen van coupure

- orakel
- korte sessie

ORAKEL
= coupure tussen S1 en S2

- **basisveronderstelling: mogelijkheid van *signifiant pur***
  - gewone betekenaar
    - diakritisch = betekenaar komt nooit alleen
      - metonymie = (meester)betekenaar S1 verwijst naar andere betekenaar S2
        S1 représente le sujet pour un autre S2
      - metafoor = betekenaar wordt vervangen door andere betekenaar
    - resultaat: seksuele dubbelzinnigheid van S1
      cf. Ubw formatie als interpretatie door het subject
  - pure betekenaar
    - meesterbetekenaar S_1 verwijst niet naar andere S2 – *splendid isolation* S1
      → resultaat: S1 is on-zinnig
    - cf. Freud: *Grenzvorstellung* → *proton pseudos* bij trauma!!
      Emma als kind naar kruidenier – die haar geslacht betast doorheen haar kleedje
      → 'kleed' wordt traumatische grensvoorstelling voor niet betekenbaar geslacht
    - cf. Lacan: mythische 'oermetafoor' (JAM)
      - S1 geparachuteerd waar voorheen nooit betekenaar voet aan grond kreeg
      - structurele voorbeeld: vadermetafoor
        désir de la Mère (M = fort/da) = primaire metafoor voor onbetekenbaar
        être/jouissance/morcellement sujet (duistere *signifié au sujet*)
        NdP ook een soort traumatische grensvoorstelling !!!

$$\frac{\text{Nom-du-Père}}{\text{Désir de la mère}} \cdot \frac{\text{Désir de la Mère}}{\text{Signifié au Sujet}} \rightarrow \text{Nom-du-Père}\left(\frac{\text{A}}{\text{Phallus}}\right)$$

- **oraculaire interpretatie poneert een onzinnige *S1 tout seul***
  net zoals de traumatische grensvoorstelling !!

- **wat is een orakel?**
  - godswoord / godsspraak
    - soms uitspraak direct door god zelf
    - meestal uitspraak van degene die het godswoord vertolkt
      bijna altijd tussenpersoon tussen godswoord en gelovigen
  - model van het Grieks orakel?
    - paradigma: Oedipus
      - ouders Oedipus naar orakel
        "uw zoon zal vader vermoorden (en met moeder slapen)" → pezen doorgesneden en meegegeven met herder … die hem echter spaart → Oedipus verzeilt in Korinthië
      - Oedipus zelf twee keer naar orakel
        - thuis:
          - iemand noemt hem 'bastaard'
            → zelf naar orakel: "gij zult vader vermoorden (en met uw moeder slapen)"
          - pleegouders zeggen dat ze zijn echte ouders zijn
            → vlucht uit Korinthië
        - vorst van Thebe
          - doordat hij raadsel van sfinx oplost
          - echter pest breekt uit → stuurt Kreoon naar orakel
            orakel: "er is een ongestrafte vadermoordenaar onder jullie" (allusie …)
          - geleidelijke bewustwording dat hij de dader is
    - oorsprong en topologie
      - spleet in rotsen – daarin taal der goden hoorbaar
        - goden: Moeder Aarde Gaia (of Apollo, die heilige plek op haar veroverd had)
        - taal der goden = gemurmel water/wind = *lalangue*
      - wie boven spleet staat, raakt in vervoering/geïnspireerd → wil zich daarin werpen
      - daarom tempel (van Apollo) over die spleet gebouwd
        in het verboden hart van tempel zetelt Pythia
        - priesteres van Apollo
        - enige die rechtstreeks mag blootstaan aan godentaal
        - op driepoot, met vel van Python (vandaar Pythia)
          verbonden met ronde steen =*omphalos* = navel van de aarde
    - consultatie
      - prille ochtend 'zevende dag van de maand'
      - rituele reinigingen en offers
      - vraag roepen tot Pythia, overheen de priesters
      - Pythia luistert naar 'brabbeltaal der goden' '(*lalangue*)
        → twee mogelijke antwoorden:
        - heldere taal (*lalangue* al vertaald)
          → rechtstreeks tot vraagsteller
        - wartaal (rechtstreeks *lalangue* doorgegeven)
          → door priesters literair vertaald naar de vraagsteller toe
  - Lacans definitie orakel

- Lacans definitie orakel
  - *ne révèle ni ne cache aucun sens*
  - *sens en suspense*
    entre
    - *révélation* (reveleren *sens* cfr epifanie *lalangue*) – stelligheid
    - versluiering (via dubbelzinnigheid, onbegrijpelijkheid)

    het heeft zin, maar wat voor zin? dat gaat mij aan, maar hoe?
    cf. hallucinatie voor psychoticus: “gij zult, gij moet, gij zijt …”

  cf. woordenboekdefinitie orakelen/orakelspreuk
  lets zeggen – maar met twee kanten, die niet beslist zijn (*en suspense*)
  - met buitengewone stelligheid (het is zo, het zal zo zijn)
  - in dubbelzinnige bewoordingen

- **een orakelende analyticus?**

  soms moet analyticus 'absolute meester' spelen en zelf S1 in het midden gooien
  cf. Direction, 1958, E 587-588
  Interprète de ce qui m'est présenté en propos ou en actes, je décide de mon oracle et l'articule à mon gré, seul maître à mon bord après Dieu, et bien entendu loin de pouvoir mesurer tout l'effet de mes paroles, mais en cela justement averti et tâchant à y parer, autrement libre toujours du moment et du nombre, autant que du choix de mes interventions, au point qu'il semble que la règle ait été ordonnée tout entière à ne gêner en rien mon faire d'exécutant, ce à quoi est corrélatif l'aspect de 'matériel', sous lequel mon action ici prend ce qu'elle a produit.

  - Een ethische kwestie : vrijheid en onvoorspelbaarheid
    - Vrijheid van materiaal en techniek
      - Vrijheid materiaal : alles is interpreteerbaar via orakel?
        interprète de ce qui m'est présenté en propos ou en actes
        dus niet alleen VA – maar ook *actes* = lapsussen ? acting out ?
      - vrijheid techniek analyticus : analyticus kan alles doen ?
        - *il semble que la règle ait été ordonnée à ne gêner en rien mon faire d'exécutant*
          (uitvoerder cfr muziek – enkel stem cf. Pythia)
          → *libre toujours du moment et du nombre, autant que du choix de mes interventions*
          seul maître à mon bord après Dieu (schipper naast God!!), *je décide de mon oracle et l'articule à mon gré*
        - vanwaar haalt analyticus orakel S1?
          - isoleren bepaalde betekenaar uit discours sujet = VA
            - cf. niet geïnterpreteerde lapsus
            - cf. betekenaar waarop droom uitmondt en waar rond niet meer te associëren valt
              bv trimethylamine op einde Irma-droom Freud
          - isoleren bepaalde betekenaar uit discours Ander
            zelfs betekenaar 'maken'?
            vnl uit citaten??
        - stelt vraag *désir de l'analyste* nog scherper dan bij allusie
          niet zonder ironie
          - niet met *sérieux* van Pythia
          - het er vingerdik opleggen dat het slechts 'schijn' is
            (tegenhanger van 'tact' bij seksueel dubbelzinnige interpretatie)
    - onvoorspelbaarheid effecten orakel
      - *loin de pouvoir mesurer tout l'effet de mes paroles …*
        cf. Sém XXI : *effets de jouissance de l'interprétation ne sont pas calculables*
      - *… mais en cela justement averti et tâchant à y parer*

  - vormen/voorbeelden vrije oraculaire interpretatie

- vormen/voorbeelden vrije oraculaire interpretatie
  - cfr dubbelheid/suspense tussen revelatie *sens* en chiffrage *sens*
    tussen enigma en citaat (cf. Sém XVII)
    - enigma = revelatie *sens*
      - *nomination*
        - principe *nomination*
          - geen S *pour nommer/désigner le sujet*
          - ipv van ontbrekende S voor sujet een S1 die met niets anders in verband te brengen is (later wordt dat het objet-coupure in het fantasma!!)
        - voorbeelden
          - drijven momenteel vooral boven in *passe* binnen *orientation lacanienne*
            - JAM tov ALysy: “vous êtes … une coureuse!”
              - zich doodlopen voor de goede zaak …
              - … met erotische connotatie ‘loops’
            - JAM tov PBosquin: *“vous êtes … la première bouffeuse d’émotions rencontrée dans la clinique”*
              - genot van te wenen …
              - ipv anderen (oa moeder) vampirisme
            - SAndré tov mij: “Au fond vous êtes … un grand paresseux”
              obsessionele idee van zondag van het leven
          - maar ook al Freud
            - tov Amerikaanse pt: "je bent … een goede jongen!
              - analysant dankzij analyse weer potent bij eigen eega
              - keert terug met klacht dat hij nu impotent is bij minnares

            randje scheldwoord!!
      - voorspelling
        Freud tov Hans: "Lang voordat gij geboren werd, wist ik al dat je je mama zo graag zou zien dat je wel kwaad moest worden op je papa"
      - woord dat van nergens lijkt te komen
        - cfr 'Rosebud' – "Citizen Kane" van Orson Welles
          dood krantenmagnaat Kane (gebaseerd op William Randolph Hearst en gespeeld door Orson Welles)
          zegt laatste woord *Rosebud* en glazen sneeuwbol valt uit zijn hand
          Journalist zoekt uit vanwaar woord en bol komen – maar geeft het op
          - beeld van naam ‘Rosebud’ op zijn kinderslee (die wordt verbrand)
          - Gore Vidal (schrijver): ‘Rosebud’ is naam die Hearst aan de clitoris van zijn maîtresse gaf ...
        - vaak uit vergeten citaat???
    - citaat / aforisme = chiffrage=verbergen *sens*

- citaat / aforisme = chiffrage=verbergen *sens*
  formules die alleen al door hun formulering voldoende onbegrijpelijk blijven
  cf. Pythia vertaalt het gemurmel van de goden in een uitspraak die mysterieus blijft
  analyticus moet homme lettré zijn (cf. ook al voor allusie)
  - liefde:
    - *Liebe ist dass du mir das Messer bist mit dem ich in mir wühle* (Kafka)
    - *L'amour permet à la jouissance de condescendre au désir* (Lacan)
    - *Love is unhappy when love is away* (Joyce)
  - dood: *onze redding is de dood, maar niet deze* (Kafka)
  - vriendschap: *Friendship is far more tragic than love. It lasts longer* (Wilde)
  - opvoeding: *Education is an admirable thing. But it's well to remember from time to time that nothing that is worth knowing can be taught* (Wilde)
  - etc
- combinatie enigmatische *nomination* en aforistisch citaat
  'Kamtchatka!'
  - ik klaag tegen JAM over mijn isolement in PA … dat ik zelf koos
  - antwoord JAM: *ne vous en faites pas, j'ai confiance en vous, vous avez votre Kamtchatka à vous – comme disait Sainte-Beuve sur Baudelaire*
  - mysterie voor mij
    - wist meteen dat het wil zeggen "ge moet maar uw eigen rijkje maken, waar niemand U wil volgen, maar waarvoor ge toch ergens bewonderd wordt"
    - lang opgezocht, gevonden via google
      - schiereiland in oosten van Russische Verre Oosten
        zeer dunbevolkt (*déshabité*)
        geen enkele weg naar het schiereiland.
        de materialisatie van 'het hol van Pluto'
      - Sainte-Beuve troost de zich miskend voelende Baudelaire op ironische wijze: *Baudelaire a trouvé moyen de se bâtir, à l'extrémité d'une langue de terre réputée inhabitable, un kiosque bizarre, mais coquet et mystérieux, où l'on récite des sonnets exquis... Ce singulier kiosque, fait en marqueterie, d'une originalité concertée et composite, qui attire les regards à la pointe extrême du Kamtchatka romantique, j'appelle cela la Folie-Baudelaire*
- jaculation (ipv sens des mots)
  = uitschieten, uitroep
  ook weer het wezen van iemand viserend
  cfr Gij ! Opgepast ! aiaiaai !
- mummelen
  zoals bron onder Pythia
- *dire apophantique* (Etourdit 1972 ?)

- *dire apophantique* (Etourdit 1972 ?)
  twee soorten *dire* (logisch statuut)
  - *dire modal*
    - *certifié par la grammaire* = toe te wijzen aan grammaticaal subject
    - *met à sa place la fonction propositionnelle*
  - *autre dire* = *dire apophantique, qui réalise l'apophantique*
    - niet toewijsbaar aan grammaticaal subject → *qui parle?*
      vanuit *désir??*
    - geen *proposition*
    - cfr filosofie
      - Aristoteles
        - *judgement which ascertains what is false and what is true about phenomena by evaluating the entities in themselves.*
        - *attributing or denying a predicate to a subject as a property of it) – subject and predicates belong to the entity itself*
        - *establishes "pure forms" of true (and false) predications*
      - Heidegger
        - *comparative methods of judging obscure the truth*
        - *apprehend the being of an entity in and for itself*
    - (cfr hors-discours psychose)

- timing orakel
  - op de drempel = begin of einde (korte) sessie
  - subject zich ahw bij de uitgang nog even doen omdraaien … om terug te kijken naar wat het zei, op schuinse manier … waardoor de anamorfose zichtbaar wordt

- doel/resultaat orakel = vrijheid subject tov S1
  - subject assumeert 'wezensvreemde' S1 voor zijn eigen wezen waarvoor er geen S bestaat
    - analyticus gooit onzinnige S1 in het midden – dus S1 van de A
    - analysant voor verantwoordelijkheid gesteld
      op ironische wijze
      - moet zich meester maken van S1 van de A als ware dat een eigen S1
        moet S1 assumeren voor het niet betekenbare wezen (cfr scheldwoord
        moet zelf beslissen of S1 zijn 'wezen' dekt, raakt
      - analysant moet *the courage of the opinion of others* (analyticus) hebben
        cfr anekdote Oscar Wilde (analysant) tov Whistler (analyticus)
        - Wilde berucht omwille van ongegeneerd plagiaat
        - Whistler
          - cf. Wilde: "I wish I'd said that, James." – Whistler: "Don't worry, Oscar, you will."
          - vergoelijkend: "*Oscar has the courage of the opinion of others*"
            "de moed om zijn naam onder de onzin van anderen te plaatsen"
            analysant moet dat doen
        - Wilde maakte echter ook deze uitspraak van zijn vriend tot de zijne
        - waarop Whistler zeer kwaad werd
          analyticus moet dat laten gebeuren
  - paradox :
    door assumeren van die 'wezensvreemde' S1 kan subject (weer) vrij worden tov S1→S2
    - cfr XI, 226-227
      - doel analyse:
        sujet voit à quel S irréductible/non-sensical/traumatique il est assujetti
      - resultaat :
        ce S1 constitue le sujet dans sa liberté à l'égard de tous les sens (geproduceerd door S1→S2)
    - cfr Fonction et Champ, 1953, E 293 & Discours de Rome", 1953
      inzet orakel: *le maître du signifiant* worden = vrijdheid tov S?
      - middel:
        vrijheid analyticus presenteren S1 via interpretatie
      - doel/resultaat:
        restituer liberté souveraine tov S = *homme qui donne son sens au mot*
        cfr Humpty Dumpty tov Alice ("Through the Looking Glass"):
        - *"When I use a word," Humpty Dumpty said in a rather a scornful tone, "it means just what I choose it to mean - neither more nor less.*
        - *"The question is," said Alice, "whether you can make words mean different things."*
        - *"The question is," said Humpty Dumpty, "which is to be master (of the words) - that's all."*

KORTE SESSIE

Stelling ivm transfert=affect=genot

- **geen interpretatie via witz of allusie**
- **maar *maniement/manœuvre* via coupure (oa via korte sessie)**

achtergrond : topologie van fantasme en object

2de tijd in Lacans onderwijs

- niet meer linguistiek van Ubw en S
- wel topologie van fantasme en a
  cfr Sém IX → X (1962), 113ev & E (QP noot 1966), 553-554
  coupure op bepaald soort lichaam (cross-cap)
  - eerst objet a geëxtraheerd = niet spiegelbaar element
  - daardoor sujet gegenereerd = deel dat rest
    sujet is effect van extractie a (en dus niet alleen meer sujet = interval tussen S1 en S2)

  fantasme = soort herstel van die coupure – twee stukken weer in een verhouding brengen

interpretatie gericht op object en jouissance

- interpretatie niet gericht op object als gemis
  object als gemis = fallus als - = onherleidbaar gemis tonen
  het doel van de seksueel dubbelzinnige *interprétation à l'instar de l'Ics*
- interpretatie wel het object als genot
  - orakel = isoleren S1 om ahw die a in te pakken, af te dekken (cfr nomination)
  - coupure =proberen fantasme open te breken, om te komen tot soort herextractie object/genot

- oppositie al zeer vroeg bij Lacan
  Ubw=S → interpretatie ↔ transfert=affect=genot → geen interpretatie, wel *maniement/manœuvre*
  - reeds zeer vroeg, bij Lacan van het I
    onderscheid meteen bij eerste keer over analytische interpretatie
    (dus niet meer delirante interpretatie)
    1936 principe réalité & 1938 Complexes familiaux
    - achtergrond onderscheid: verschuiving of dubbele visie op symptoom bij Freud
      - S kant (*Vorstellung*, intellectuele):
        symptoom = *expression refoulé*
      - R kant (drift, affect):
        symptoom = *défense contre l'angoisse*
    - twee types 'interpretatie'
      - interpretatie = *élucidation (intellectuelle)* verdrongen voorstelling/S
        communication de la compréhension du symptôme, selon une clef qui, parmi d'autres, symbolisme, déplacement, etc, convînt à sa forme
      - manœuvre affective transfert
        immers probleem met interpretatie van de verdrongen voorstelling/S →*transfert affectif* = *résistance* → geen interpretatie van *transfert* maar *manœuvre affective*
        maar wat is die *manœuvre affective du transfert*
  - expliciet bij Lacan van het S
    cf. Direction de la cure 1958
    freudiaanse sequens
    - Vooraf aan PA
      - transfert → strategie
        - *se prêter comme support du transfert*
          bv door in publiek te spreken
        - *développement transfert*
      - preliminaire *rectification subjective*
    - begin PA
      VA opleggen
    - PA zelf – op 2 sporen :
      - Ubw=S → interpretatie
        - hier enkel orakel !!
        - tactiek (cfr tact) !!
      - *transfert*=affect(=genot) → *maniement* (nooit interpretatie)
        - maniement = omgang met, gebruik, hanteren, manipuleren
        - hier nog niet gezegd hoe !!! – maar in elk geval : geen interpretatie !!

      cfr Lacans latere samenvatting van direction de la cure 1958
      - *place de l'interprétation*
      - *place du maniement du transfert* (≠ interpretatie!!)
    - einde PA
      - analytische act = politiek van de PA
      - cf. dubbele houding op einde analyse tov Ubw en transfert:
        zichzelf support maken van iets waarin men niet meer zelf gelooft …
- hoe gebeurt *maniement/manœuvre transfert* als affect=genot ?
  via coupure sessie !
  cf. Fonction et champ 1953

- hoe gebeurt *maniement/manœuvre transfert* als affect=genot ?
  via coupure sessie !
  cf. Fonction et champ 1953
  - kader = Lacans eerste S visie op transfert en plaats R daarin
    - Lacans eerste S visie op de *transfert*
      - kiem Lacans eerste S visie op transfert al in Fonction et champ
        cf. noot 1966, p.308 over *Sujet supposé Savoir*
        erreur subjective: sujet croît que sa vérité est en nous déjà donnée, que nous la connaissons à l'avance
        eigen weten of Ubw bij A geplaatst
      - ≠ louter herhaling
        indice de réalité, geen *simple répétition*
      - positieve functie (niet alleen van positieve transfert)
        erreurs propres de l'existence (*ignorance, amour, haine*) volgens bouddhisme
        onontbeerlijk bij *recherche de sa vérité* (cfr Sém I)
    - plaats *realité*=R in *transfert*
      twee vormen van realiteit
      - *realité* buiten de sessie, waaraan ego zich moet aanpassen – realiteit !!
        Lacan hier niet mee bezig
      - *realité* in sessie, soort experimentele *realité* = *jointure* S en R
        twee vormen van *realité* in sessie
        - *abstinence de l'analyste* = *neutralité* = *non-agir*
          geen antwoord op D
        - *temps de l'analyse*
          - *einde analyse*
          - *einde sessie*

        hoe ervoor zorgen dat die twee vormen van realiteit echt als R fungeren ?
        - berekend doorbreken *abstinence*
        - technische exploitatie *temps de l'analyse*

- berekend doorbreken van *abstinence de l'analyste*
  limite abstinence = punt waarop abstinentie moet doorbroken worden
  - bepaald door transfert
  - op dat punt nood aan *agir*
    verschillende vormen (tov hysterie)
    - *interprétation à l'instar de l'Ics*
      D du sujet est devenue parole vraie (= Ubw formatie, die eigen antwoord bevat)
      → analyticus geeft *sa ponctuation dialectique*
    - *vacillation calculée de la neutralité*
      = grens op *interprétation à l'instar de l'Ics*? – om objet-coupure in het fantasme te raken!!
      cfr Subversion 1960 E824
      - *fantasme* = *cacher (angoisse du) désir de l'A*
        op twee wijzen
        - dwangneurose fantasma
          - sujet
            impossible évanouissement (strong ego ipv sujet)
          - *Autre*
            sujet se porte caution de l'A (ik doe wat A vraagt) → *désir de l'A nié*
        - hysterie fantasma
          dat is wat ons hier vooral interesseert
          - *sujet*
            se dérobe comme objet, sans-foi van *intrigue*
          - *Autre*
            - *désir de l'A se maintient comme insatisfait*
            - *père idéal=mort*
              père qui fermerait les yeux sur les désirs, qui serait maître de son désir (ce qui vaudrait autant pour le sujet) → unit le désir à la Loi
      - fantasma leidt in beide gevallen tot *transfert interminable* = oneindig affect=genot
        hoe *maniement de ce transfert?* (≠ transfertinterpretatie)
        - dwangneurose
          niets – korte sessie? coupure?
        - hysterie
          vacillation calculée de la neutralité … vaut plus que toutes les interprétations
          - poging tot *préserver pour l'autre la dimension imaginaire de sa non-maîtrise (als père), de sa nécessaire imperfection*
            bv controles Lacan : semblant van a incarneren
          - *risque: affolement* – kan geen kwaad, op voorwaarde dat dit niet leidt tot *rupture* analyse en het subject door het vervolg van de analyse overtuigd geraak dat *le désir de l'analyste n'était pour rien dans l'affaire*

- technische exploitatie van *temps de l'analyse*
  - verschil *transfert* en *maniement transfert*
    - hysterie:
      nood aan doorbreken *abstinence/neutralité*
      - via interpretatie Ubw
      - via *vacillation calculée de la neutralité*
    - dwangneurose
      nood aan doorbreken neutraliteit … via technische exploitatie tijd
      (temps – en *ses effets techniques*)
  - twee vormen van tijd die in dwangneurose technisch geëxploiteerd kunnen worden :
    - *durée totale analyse* = einde analyse niet te voorzien
      - analyticus kan *temps pour comprendre* niet voorzien
      - als *échéance vérité sujet* te voorzien valt, dan betekent zulks dat die waarheid er al zou zijn, en dus louter wacht op blootlegging = herstel *mirage transfert*=SsS (*sujet place en nous sa vérité*) = *aliénation vérité du sujet*
        cfr Wolfsman met psychose zelfs (ook door inversion don d'argent)
    - *durée séance* = geen standaardduur … door coupure sessies !!

- *durée séance* = geen standaardduur … door coupure sessies !!
  E251-252, 312-316
  situering noodzaak coupure vanuit 3 functies analyticus tov *travail* VA door sujet
  - *analyste =scribe qui enregistre/ recueille la parole*
    - *témoin pris à partie de la sincérité du sujet*
    - *dépositaire du procès-verbal de son discours*
    - *référence de son exactitude*
    - *garant de sa droiture*
    - *gardien de son testament*
    - *tabellion de ses codicilles*

    cfr conversatie met psychose volgens ELaurent
  - *analyste = maître de la vérité dont ce discours est le progrès*
    analyticus lokt waarheid uit
    doordat *analyste ponctue la dialectique de ce discours*
    ponctuation heureuse donne son sens (= vérité) au discours du sujet
    - dubbelzinnige S interpretatie *à l'instar de l'Ics*
      paradigma: *pratique*=lezen *écritures symboliques (Bible, canoniques chinois*)
      - *ponctuation posée fixe le sens*
      - *absence ponctuation est source d'ambiguïté*
      - *changement ponctuation renouvelle ou bouleverse le sens*
      - *ponctuation fautive altère le sens*
    - bijzonder soort *ponctuation = suspension séance*
      scansion qui peut précipiter les moments concluants
  - *analyste = juge du prix de ce discours*
    - *temps* (tijd krijgen) = *sanction qualité* van travail VA
      (ervaren als beloning voor werk van VA)
    - dat leidt tot problemen/gevaren met standaardeinde sessie (*indifférence* of *neutralité* van dat einde)
      - hysterie
        - *fatale à la conclusion vers quoi se précipitait/hâtait son discours*
        - *fixer un malentendu*

        vnl *débutants frappés des effets de cette incidence.*
      - dwangneurose (maar ook bij *autres types de sujet* (hysterie?))
        obsessionele standaardtijd analyticus ontmoet *connivence obsessionel*
        connivence = geheime verstandhouding, onder één hoedje spelen
        soort I verhouding/impasse
        - obsessioneel: VA = dwangarbeid … in afwachting van dood meester …
        - analyticus: wat doen?
          - weerstandsinterpretatie
          - interpretatie via coupure

- obsessioneel: VA = dwangarbeid in afwachting van dood meester …
  - hegeliaanse achtergrond van Lacans visie op dwangneurose
    - cfr mythe begin meester-slaaf strijd (Hegel *pas développé*):
      esclave s'est dérobé devant le risque de la mort, où l'occasion de la maîtrise lui était offerte dans une lutte de pur prestige
    - als straf voor aanvankelijke lafheid:
      dwangarbeid … in afwachting van dood meester
      - als straf: *renoncer à la jouissance & travailler pour le maître*
        travail doublement aliénant
        - *oeuvre dérobée par un autre (tout travail)*
        - geen *selfactualisation* via *son œuvre, car il n'y est pas*
      - *il attend la mort du maître (incertitude du moment*)
        il est dans le moment anticipé de la mort du maître, à partir de quoi il vivra
      - en ondertussen
        - *démonstration bonnes intentions* via *travail*
          working through pour la séduction du maître
        - *il s'identifie au maître comme mort*
  - welke vorm neemt dat aan in analyse, in de overdracht?
    - VA = dwangarbeid
      bv eindeloze *spéculations sur l'art de Dostoïevsky*
    - en ondertussen wachten op einde sessie
      - *il calcule l'échéance* (van sessie) *pour l'articuler à ses propres délais, voire à ses échappatoires*
      - *prétexte à une ruse rétorsive*
        il l'anticipe en la soupesant à la façon d'une arme, en la guettant comme un abri
- analyticus: wat doen?
  gelijk wat hij doet, wekt fantasma's!!
  - niet: weerstandsinterpretatie = interpretatie latente agressie
    - interpretatie: *intentions ego mises en cause*
    - effect: *fantasme mort analyste (sous la forme d'une crainte)*
      → *élaboration encore plus démonstrative de sa bonne volonté*
  - wel: interpretatie via coupure = korte sessie
    - context: discussie in IPA over Lacan als didacticus
      - *ce qu'on a appelé nos séances courtes*
      - *ce procédé a un sens dialectique précis dans son application technique* (hier dus uitgelegd naar IPA toe)
    - affectieve interventie/ *maniement transfert comme affect*
      - minachting tov resultaat van de dwangarbeid VA
        quelque dédain pour le produit d'un tel travail
        dédain = minachting, laatdunkendheid, geringschatting
      - cf. zen
        rejoint à la limite la technique zen
        en elle-même aucun danger d'aliénation du sujet
        maar wel: *application discrète – extrêmes où se porte cette technique seraient contraires à certaines des limitations que la nôtre s'impose* (geen fysiek contact?)
- effect op obsessioneel

- effect op obsessioneel
  - weerstand gebroken
    briser le discours
    discours= *résistance* en die is nu *déconcertée*
  - verhouding tot meester bewust
    alibi jusqu'alors inconscient (voor VA als dwangarbeid) *commence à se découvrir*
    on le voit rechercher passionnément la raison de tant d'efforts.
  - Fantasma bekend = extractie van genot/object
    accoucher la parole et révéler le sujet
    Bv *faire venir au jour chez sujet mâle des fantasmes de grossesse anale avec le rêve de sa résolution par césarienne*

einde PA

- leven met coupure
- leven met coupure = leven met de drift ipv het fantasma
  Sém XI, 246: *vivre la pulsion* na *traversée fantasma*
  (later het sinthoom – maar hier nog niet geanticipeerd in Sém VI)